

Gãy xương quanh khớp nhân tạo (hông)

Trang này được dịch bằng máy và chưa được bác sĩ kiểm tra. **Bản tiếng Anh** là bản chính thức.

Những triệu chứng bạn đang gặp

Gãy xương xung quanh vị trí thay khớp háng thường xảy ra sau khi bị ngã hoặc vận người mạnh. Cơn đau xuất hiện ở vùng đùi hoặc háng; lúc mới bắt đầu thì rất dữ dội. Việc chịu trọng lượng cơ thể làm cơn đau tăng nặng, khiến việc đứng và đi lại trở nên khó khăn. Khi nghỉ ngơi và giữ chân yên một chỗ thì cơn đau giảm bớt. Một số người cảm thấy đau vùng háng sau khi bị va chạm hoặc ngã; điều này có thể là dấu hiệu của gãy xương ở phần ổ khớp chứ không phải ở xương đùi.

Cơn đau thường trở nên dữ dội hơn khi bạn vận động. Việc đứng dậy khỏi ghế, leo cầu thang hoặc bước vào phòng tắm đều gây đau đớn. Đau về đêm cũng rất phổ biến; chân có thể cảm thấy yếu ớt hoặc mất vững khi bạn cố gắng chịu trọng lượng cơ thể lên nó. Những hoạt động hàng ngày đòi hỏi sức mạnh của chân như mang túi đồ, phơi quần áo hoặc đi lấy thư trở nên khó khăn. Nhiều người buộc phải dùng gậy chống hoặc dụng cụ hỗ trợ đi bộ, thứ mà trước đó họ chưa từng cần dùng.

Gãy xương xung quanh vị trí thay khớp háng là chấn thương nghiêm trọng. Nguy cơ biến chứng của nó cao hơn so với các trường hợp gãy xương tương tự ở những khớp háng chưa từng được phẫu thuật. Hầu hết các trường hợp gãy xương này xảy ra ở người cao tuổi có nhiều bệnh lý nền; phụ nữ trên 75 tuổi là nhóm có nguy cơ cao nhất. Tình trạng xương yếu hoặc loãng xương thường là nguyên nhân; phần lớn các ca gãy xương này thuộc loại gãy do suy yếu xương, nghĩa là xương bị gãy dưới tác động của một lực mà xương khỏe mạnh vẫn có thể chịu đựng được.

Trong một số ít trường hợp, gãy xương có thể xảy ra ngay trong lúc phẫu thuật thay khớp háng, hoặc nhiều năm sau đó. Nếu bộ phận thay khớp vẫn bám chắc vào xương, người ta thường có thể cố định vết gãy bằng tấm kim loại trong lúc xương lành lại. Nếu bộ phận thay khớp bị lỏng, có thể cần phải thay thế nó. Bác sĩ phẫu thuật sẽ quyết định phương pháp điều trị dựa trên vị trí gãy xương, mức độ ổn định của bộ phận thay khớp và chất lượng xương của bạn.

Chuyện gì đang xảy ra thực sự

Bộ thay khớp hông được đặt bên trong xương đùi, giống như một thanh cứng được đưa vào trong một ống xương rỗng. Xung quanh bộ thay khớp là xương thật, và xương thật cũng có những giới hạn nhất định. Nếu xương bị mỏng do loãng xương, hoặc bị tổn thương do các nang nhỏ gọi là khuyết hồng xương, việc ngã hoặc vận mình có thể khiến ống xương bị nứt. Vết nứt này chính là gãy xương quanh bộ thay khớp.

Phần xương đùi nằm ngay dưới khớp hông phải chịu những lực lớn nhất trong toàn bộ bộ xương. Các cơ mạnh liên tục tác động lên vùng này mỗi khi bạn đứng hoặc đi bộ. Khi xương bị gãy, lực từ các cơ kéo các mảnh xương tách rời nhau; vì vậy cơn đau và tình trạng yếu cơ ở đùi là những dấu hiệu rất dễ nhận biết.

Các bác sĩ phẫu thuật phân loại các trường hợp gãy xương này thành hai nhóm chính. Nếu bộ thay khớp vẫn được giữ chắc trong xương, người ta gọi đó là “khớp hông ổn định”; lúc này vết gãy thường có thể được cố định bằng tấm nẹp trong quá trình liền xương. Ngược lại, nếu bộ thay khớp đã bị lỏng, gọi là “khớp hông không ổn định”, thì thường phải thay thế cả bộ thay khớp. Vị trí của vết gãy và mức độ chắc khỏe của xương sẽ quyết định phương pháp điều trị phù hợp với từng bệnh nhân.

Một số yếu tố làm tăng nguy cơ gặp phải tình trạng này. Ngã là nguyên nhân phổ biến nhất. Các loại bộ thay khớp được lắp đặt bằng cách ép chặt mà không dùng xi măng nha khoa có nguy cơ cao hơn một chút so với loại dùng xi măng. Xương mỏng và việc đã từng phải thay thế bộ thay khớp cũ cũng làm tăng nguy cơ này. Gãy xương ở phía chỏm xương hông ít gặp hơn; thường xảy ra trong lúc phẫu thuật hoặc sau khi bị va đập mạnh.

Hầu hết các trường hợp gãy xương này thuộc loại gãy do giảm sức bên xương; nghĩa là xương bị gãy dưới tác động của một lực mà xương khỏe mạnh vẫn có thể chịu đựng được. Vì vậy, bác sĩ phẫu thuật sẽ đánh giá kỹ tình trạng sức khỏe xương của bạn như một phần trong quá trình chăm sóc.

Những biện pháp chúng tôi có thể áp dụng

Trong hầu hết các trường hợp, phim X-quang thường quy đủ để phát hiện vết gãy. Nếu hình ảnh trên phim X-quang chưa rõ ràng, chụp CT sẽ cung cấp thông tin chi tiết hơn và giúp chúng tôi lên kế hoạch phẫu thuật.

Một số vết gãy có thể điều trị mà không cần phẫu thuật. Những vết nứt nhỏ ở vùng gần đỉnh xương đùi hoặc ở phía ổ khớp, vốn hầu như không di lệch và không làm ảnh hưởng đến vị trí của khớp nhân tạo, có thể được điều trị bằng cách hạn chế vận động và sử dụng nẹp cố định. Phương pháp điều trị không phẫu thuật cũng có thể phù hợp với những bệnh nhân có tình trạng sức khỏe kém hoặc thể trạng yếu khiến việc mổ có nguy cơ cao, hoặc những người trước đó không thể đi lại được. Nếu chọn hướng điều trị này, chúng tôi sẽ theo dõi sát sao vết gãy thông qua các lần chụp X-quang lặp lại.

Vì phần lớn các vết gãy này thuộc loại gãy do loãng xương, chúng tôi cũng đánh giá tình trạng sức khỏe xương của bạn. Việc điều trị loãng xương giúp giảm nguy cơ tái phát các vết gãy sau khi thay khớp háng. Nếu bạn

đang dùng bisphosphonate – loại thuốc giúp tăng cường độ chắc khỏe của xương – thì có thể tiếp tục sử dụng lại một tuần sau phẫu thuật.

Phẫu thuật là phương pháp thường được áp dụng cho hầu hết các trường hợp gãy xương này, và thường được khuyến nghị ngay lập tức. Việc trì hoãn phẫu thuật sẽ làm xấu đi tiên lượng điều trị, vì vậy chúng tôi hành động nhanh chóng. Mục tiêu của ca phẫu thuật là giúp bạn có thể chịu toàn bộ trọng lượng cơ thể lên chân ngay sau mổ. Nếu khớp nhân tạo vẫn bám chắc vào xương, chúng tôi sẽ cố định vết gãy bằng tấm kim loại, đôi khi kết hợp với các dây cáp quanh xương để hỗ trợ quá trình liền xương. Nếu khớp nhân tạo đã bị lỏng, chúng tôi sẽ thay thế bằng một thanh cây mới có khả năng bám chắc hơn vào xương ở vùng thấp hơn của đùi. Trong một số trường hợp, cả hai biện pháp đều cần thiết. Quyết định cụ thể phụ thuộc vào vị trí vết gãy và độ chắc khỏe của xương; chúng tôi sẽ cùng bạn thảo luận để đưa ra lựa chọn phù hợp.

Những điều bạn có thể mong đợi

Gãy xương quanh vùng thay khớp háng là một chấn thương nghiêm trọng; tiên lượng phụ thuộc vào việc điều trị nhanh chóng như thế nào. Việc phẫu thuật càng sớm càng giúp tăng khả năng đạt kết quả tốt. Việc chậm trễ điều trị sẽ khiến tình trạng tồi tệ hơn, kể cả nguy cơ tử vong do chấn thương. Vì vậy, bác sĩ phẫu thuật sẽ hành động nhanh chóng ngay khi xác nhận có gãy xương.

Quá trình hồi phục mất nhiều thời gian; thực tế là con đường này có thể gặp nhiều khó khăn. Những ca gãy xương này có nguy cơ gây biến chứng cao hơn so với các ca gãy xương tự ở khớp háng chưa từng được phẫu thuật. Một số bệnh nhân cần thực hiện nhiều ca phẫu thuật, do xương hồi phục chậm hoặc xuất hiện các vấn đề mới. Chính chỗ gãy cũ có thể tái phát, và khớp nhân tạo cũng có thể lại bị lỏng sau này. Những người cao tuổi có xương mỏng và các bệnh lý nền thường gặp khó khăn trong hồi phục hơn so với những bệnh nhân trẻ tuổi, khỏe mạnh.

Nếu điều trị thành công, xương sẽ liền lại và khớp nhân tạo vẫn hoạt động bình thường. Hầu hết bệnh nhân đều có thể đi lại và duy trì khả năng vận động. Khi khớp nhân tạo bị lỏng và cần thay thế, phần lớn bệnh nhân vẫn lấy lại chức năng khớp háng tốt sau đó. Nếu phần ổ khớp bị gãy, tiên lượng đối với bộ phận này của khớp nhân tạo kém hơn; tuy nhiên xương vẫn có thể liền và khớp nhân tạo vẫn có thể hoạt động được.

Việc không điều trị gãy xương hầu như không phải là lựa chọn an toàn. Nếu không phẫu thuật, các mảnh xương có thể không liền lại; chân sẽ tiếp tục đau và yếu. Khớp nhân tạo cũng có thể càng lỏng hơn khi bạn cố gắng đi lại. Vì hầu hết các ca gãy xương này thuộc loại gãy do loãng xương, sức khỏe xương khớp sẽ là yếu tố quan trọng trong kế hoạch điều trị, như đã đề cập ở phần trước.

Còn một điều nữa cần biết: Sau 20 năm kể từ khi thực hiện phẫu thuật thay khớp háng lần hai, gần 12% số bệnh nhân còn sống sẽ gặp phải gãy xương quanh vùng khớp nhân tạo ở xương đùi. Việc kiểm tra định kỳ bằng X-quang là chìa khóa để phát hiện sớm các vấn đề trước khi chúng tiến triển thành gãy xương. Hãy tuân thủ lịch tái khám và thông báo cho bác sĩ phẫu thuật nếu bạn cảm thấy đau ở vùng đùi hoặc có thay đổi nào về cảm giác ở khớp háng.

Khi nào cần gặp bác sĩ

Gãy xương xung quanh vị trí thay khớp háng là tình trạng khẩn cấp. Hãy đến ngay phòng cấp cứu nếu bạn bị ngã hoặc vặn mình và cảm thấy đau dữ dội ở vùng đùi hoặc háng, hoặc nếu không thể chịu trọng lượng cơ thể lên chân. Việc chân chùng sẽ làm tình trạng tồi tệ hơn, kể cả làm giảm khả năng sống sót sau chấn thương; vì vậy cần được đánh giá ngay trong ngày thay vì chỉ hẹn gặp bác sĩ đa khoa.

Nếu sau khi bị va chạm mà bạn xuất hiện cơn đau mới ở vùng đùi hoặc háng, hãy yêu cầu được bác sĩ chuyên khoa khám, ngay cả khi bạn vẫn có thể đi lại được. Hãy thông báo cho bác sĩ phẫu thuật về bất kỳ thay đổi nào về cảm giác ở khớp háng. Nếu đau háng xuất hiện sau chấn thương, cần kiểm tra xem có gãy xương ở vùng ở khớp không, vì phim X-quang thông thường có thể không phát hiện được và có thể cần chụp hình thêm.

Nếu bạn đã thay khớp háng và đang dùng thuốc bisphosphonate, hãy nói với bác sĩ đa khoa về bất kỳ cơn đau đùi mới nào, vì các loại thuốc này có liên quan đến tình trạng gãy xương xung quanh vị trí cấy ghép khớp.